

RAHVAJUTUD
LEIGRIST

LEIGER

Selsamal ajal, kui Suur Tõll Saaremaal tähtsaid töösid tegi, elas Hiiu-
maal Tõlli vennapoeg Leiger. Seegi oli niisamasugune tugev mees
nagu Suur Tõll, ehk küll viimane jõu poolest temast üle käis.

Leiger ja Suur Tõll armastasivad mõlemad vihtlemist. Suur Tõll käski-
nud Leigri sauna ehitada, tal enesel polla ehituseks aega. Leiger hakanudki
tööle. Vedanud kümne sülla pikkused palgid metsast välja. Neist ehitanud
siis vihtlemisesauna. Ahi saanud nii suur nagu saunamehe saun. Kerise-
kivideks üksi vedanud Leiger seitse sülda ümmargusi kiva kokku.

Kui saun valmis saanud, tulnud Suur Tõll Hiiumaale sagedasti viht-
lema [Tõll 154]. Leiger kütnud ahju tublisti sojaks, võtnud siis kummagi
õla peale vaadi vett ja viinud leile viskamiseks sauna.

Peale selle tapnud Leiger iga korra, kui Suur Tõll sauna tulnud, kaks
härja ja keetnud need ära. Saunast ära tulles kutsunud Leiger Suure
Tõlli ikka enese juure sööma. Kumbki söönud terve härja ja teo leiva ära.
Olnud kõht täis, siis läinud Suur Tõll Saaremaale magama, Leiger aga
heitnud tihti sauna leiba luusse laskema.

Suur Tõll tahtnud, et Leiger igas asjas pidanud tema sõna kuulma.
Leiger arvanud ennast aga niisamasuguseks jõumeheks nagu Suur Tõll
ega hoolinud Suure Tõllu tahtmisest ühtigi. Sest vihastanud Suur Tõll
hirmsasti. Jätnud kohe Leigri juures Hiiumaal saunaskäimise järele ja
hakanud enesele ise sauna ehitama [Tõll 44]. Leiger naernud Suure Tõllu
viha üle. Ei pruukinud enam nii palju härgi külalise jaoks tappa. Sai kõik
liha enesele.

Leiger olnud päris pagan, niisama ta pere. Muid inimesi pole Hiiumaal
csiotsa veel elanud. Pärastpoole tulnud ristiinimesigi Hiiumaale elama.
Need pole jõu poolest paremad ühtigi olnud kui praegused inimesed.

Ristiinimesed hakanud Leigrit paluma, et see neile kiriku ehitaks.
Lubanud talle kiriku ehitamise eest hea palga maksta.

Leiger hakanudki Keinasse kirikut ehitama [9—11]. Tugeva mehe käes
läänud töö ruttu edasi. Nädali ajaga teinud kiriku müürid valmis. Ei olla
kuigi kaua aega mööda läinud, kui kirik juba päris valmis saanud.

Suur Tõll juhtunud Saaremaalt nägema, et Leiger ilma tema luata
jälle midagi ette võtnud. Tahtnud esiti Hiiumaale Keinasse minna uut
kirikut ära purustama, mõtelnud aga varsti: mis ma ennast ilmaaegu
tühja pärast nii vaevan ja Hiiumaale lähan. Kirikust võib hõlpsamaltki
lahti saada!

Suur Tõll otsinud mehise kivi, läinud kiviga kõrgema koha peale ja
visanud sealt Keina kiriku pihta [Tõll 6]. Onneks ei olla kivi ometi Kei-
nasse jõudnud, vaid langenud enne juba merde. Seal seista ta praegu alles.
Tõll katsunud veel teise korra, aga teine kivi läinud niisama vähä pihta.

Tõll vihastanud ja läinud oma teed. Leigri ehitatud Keina kirik jäänud sedaviisi seisma.

Mõne aja pärast tulnud teisest küljest teisi ristiinimesi Hiiumaale ja asunud Suuremõisa ümberkaudu elama. Need pidanud teed Keina kirikusse pikaks. Hakanud enestele Suurdemõisa uut kirikut ehitama. Ei leitud aga õiget aset. Üks tahtnud ühte, teine teise kohta; viimaks annud üks head nõu: pandagu härjad vankri ette, ehituseained vankri peale ja lastagu härjad omapead minna. Kuhu nad seisma jäävad, sinna ehitatagu kirik.

Nii tehtud. Härjad läinud hiiulepa juurde ja jäänud sinna seisma. Kiriku ehitajad tapnud härjad ja söönud rõõmupidu pidades seal ära. Rõõmupidu pidades pannud nad ühtlasi härgade sinna toodud ainetest kirikule aluse.

Kiriku ehitus läinud nüüd jõudsasti edasi. Uut kirikut hakatud selle hiiulepa pärast, kelle juurde härjad seisma jäänud, P ü h a l e p a kirikuks hüüdma.

Leiger aga ei teadnud midagi Pühalepa kiriku ehitamisest, ehk ta ennast küll Hiiumaa peremeheks pidanud. Leiger elanud selle aja Kõpus ja vaadanud seal, kas mõni laev hukka ei lähe. Korra läinud seal üks laev kivi otsa kinni. Leiger läinud, tõmmanud laeva kivi otsast lahti ja vedanud kõige täiega äärde kuivale. Saanud sedaviisi kõik kalli laeva kauba enesele. Tahtnud enesele Kõpus tublit laeva ehitada, et sellega merele minna ja vaenlaste laevu ära võtta, aga ei osanud head laeva teha. Töö jäänud katki.

Pahameelega läinud Leiger oma maad jälle vaatama. Kärddlast mere äärt mööda Hellamaa poole minnes näinud Leiger korraga Pühalepa kirikut. Selle torn paistnud üle metsa.

Leiger vihastanud koledasti, et ilma tema luata kirik ehitatud. Võtnud tubli kivi ja visanud sealtsamast mere äärest, kus ta esimest kord kirikut näinud, kiviga kiriku pihta. Aga kivi pole pihta läinud. Niisamasugune lugu juhtunud teisele kivile. Need kivid olla praegu alles Pühalepa kiriku ligidal näha [Tõll 8].

Ei tea, mis Leiger viimaks Pühalepa kirikuga ära oleks teinud, kui mitte vihkamist nähes kiriku ehitajad Leigrit poleks paluma tulnud. Nad pole teadnud, et sel kohal peremees olla, sellepärast ehitanud nad kiriku omapead. Lubanud Leigrile tasu anda, et nad kiriku tema maa peale ehitanud. Leiger leppinud viimaks kiriku ehitajatega ära ja jätnud kiriku seisma. Ei pidanud enam iialgi paha nõu kiriku vastu.

Korra tulnud talvel kari hunta Hiiumaale. Üks kuriloom murdnud Leigri lehma ära. Karjapoiss joosnud koju Leigrile lugu kaebama. Leiger võtnud metsast tubli noore kuuse piusse ja läinud hunta taga ajama [18]. Küll joosnud hundid Leigri eest, aga juba paari tunniga peasnud Leiger neile kõigile järele ja lõõnud viimse kui hundi oma kuusega maha. Nahad nülginud neil seljast ära ja teinud enesele tubli kasuka. Mõned ütlevad, hunta olla terve tosin olnud. Kauga aega pärast seda olnud hundisugu Hiiust hoopis kadunud.